

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040+

Kaupunginhallitus 20.11.2023 § 249

Valmistelija

Kaavoituspäällikkö Antti Kivikko

Rakennesuunnitelma 2040+ suunnitteluprosessi

Tampereen kaupunkiseudun seutuhallitus on hyväksynyt 25.10.2023 kokouksessaan Rakennesuunnitelman 2040+ ehdotuksen ja lähettänyt sen kuntiin hyväksyttäväksi.

Tampereen kaupunkiseudun 3. rakennesuunnitelma ”Vehreä metropoliimme” on kaupunkiseudun kuntien ylimmän päätöksentekuelimen yhteinen tahtotila ja kaupunkiseudun tarpeista lähtevä suunnitelma yhdyskuntarakenteen toiminnallisen kokonaisuuden kehittämiseksi. Edellinen rakennesuunnitelma on vuodelta 2015. Rakennesuunnitelman päivitys on tehty vuosien 2022–2023 aikana. Aikataulu on ollut tiivis johtuen syksyllä 2023 käynnistyneistä MAL-sopimusneuvotteluista. Rakennesuunnitelman lähtökohtana on Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Esitystavaltaan rakennesuunnitelma on maakuntakaavaa yleispiirteisempi, eikä sillä ei ole suoria oikeusvaikutuksia.

Rakennesuunnitelma 2040+:n valmistelutyötä on ohjannut kaupunkiseudun seutuhallitus. Valmistelusta on vastannut seudullinen maankäytön ja asumisen työryhmä yhdessä seudullisen liikennejärjestelmätyöryhmän kanssa. Työryhmissä on edustajat myös maakunnan liitosta ja Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta. Valmistelu on toteutettu vahvassa yhteydessä kuntien asiantuntijoihin, kuntajohtajiin ja seutuhallitukseen. Kuntajohtajat ovat käsitelleet päivitystä eri valmisteluvaiheissa. Kuntalaisia on osallistettu kolmella asukkailla suunnatulla webinaarilla.

Seutuhallitus lähetti Rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksen lausuttavaksi jäsenkuntiin ja sidosryhmille 22.8.2023 mennessä. Lausuntoja annettiin yhteensä 19: jäsenkunnilta 8, viranomaisilta 7 ja kehittäjäorganisaatioilta 5. Kolmeen kestävyteen kytkettyjä rakennesuunnitelman tavoitteita pidettiin yleisesti perusteltuina ja niiden toimeenpanoon saatettiin yleisesti sitoutua. Rakennesuunnitelman kokonaisvaltaisuutta ja ratkaisuja pidettiin yleisellä tasolla onnistuneena. Lausunnoissa esitettiin vain vähän konkreettisia muutosehdotuksia tai vaatimuksia liittyen rakennesuunnitelman sisältöihin. Muutokset liittyivät kartoilla esitettyjen merkintöjen selitteiden kuvaamiseen sekä joidenkin alue- tai yhteysmerkintöjen laajentamiseen ja lisäämiseen. Myös lähijunaliiikenteen verkon osalta esitettiin huomioita. Seutuhallitus on merkinnyt tiedoksi saadut lausunnot kokouksessaan 27.9.2023, ja seututoimiston asiantuntijat ovat valmistelleet vastineet lausuntoihin ja muutosehdotukset raporttiin ja karttoihin.

Rakennesuunnitelma 2040+ sisältö

Rakennesuunnitelman tehtävänä on yhteensovittaa kaupunkiseudun kuntien maankäyttöä ja liikennettä kestävästä kaupungistumisesta tukevalla tavalla. Suunnittelun fokus on ollut taajaan asutun ja kaupunkimaisen alueen tarkastelussa. Siellä myös yhteensovittamisen tarpeet ovat suurimmat.

Rakennesuunnitelman 2040+ tavoitteet kytkeytyvät kolmeen kestävyYTEEN – ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyYTEEN. Kahdeksan tavoitetta nojaa edellisen rakennesuunnitelman tavoitteisiin, mutta valintaperusteena ja ohjenuorana on käytetty ennakoituja 2040-luvun haasteita, seutustrategiaa ja seudullisuutta.

Ratkaisuja kuvataan kolmella teemakartalla: Arki, Rakenne sekä Elinkeinot ja yhteydet. Arjen kartta esittää seudullisesti merkittävät keskukset, kestäväN liikkumisen, palvelujen sijoittumisen ja seudun sinivihreän verkoston. Rakenteen kartta kuvaa kasvun kohdentumisen, asuinalueiden eriytymisen ehkäisyN sekä vahvan joukkoliikenteen vyöhykkeen. Elinkeinot ja yhteydet -kartalla tarkastellaan seudullisesti merkittävät yritysalueet, työpaikkakeskittymien painopisteet sekä kansallinen ja kansainvälinen saavutettavuus ja liikenneyhteydet. Lopuksi esitetään koostekartta keskeisimmistä painotuksista. Kartat ovat yleispiirteisiä ja nojaavat aiemmin hyväksytyihin rakennesuunnitelmiin. Niiden tarkoitus on korostaa ajankohtaisia teemoja, jotka kaipaavat erityistä huomiota.

Rakennesuunnitelman päivityksessä haluttiin kiinnittää erityisesti huomiota seudun elinkeinoelämän vahvistamisen, asuinympäristöjen laadun, seudun kasvun sekä kestäväN liikkumisen vaatimaan yhteistyöhön. Nousevina teemoina huomioitiin luontoekosysteemien, asuinalueiden eriytymisen ja uuden teollisuuden aihealueet. Päivityksen sisältöön vaikutti myös seutustrategia ”Vehreä metropolimme 2040”.

Rakennesuunnitelma 2040+ Oriveden osalta

Yleisesti tarkastellen rakennesuunnitelman ratkaisut ovat kaupungin näkökulmasta perusteltuja sekä hyviä. Rakennesuunnitelma mahdollistaa hyvin Oriveden strategisen yleiskaavan mukaisten tavoitteiden toteutumisen. Kokonaisuutena rakennesuunnitelman 2040+ katsotaan olevan positiivinen kaupungin kannalta. Kaupungin edustajat ovat myös päässeet hyvin osallistumaan ja vaikuttamaan suunnitteluratkaisuihin, joka on osaltaan varmistanut rakennesuunnitelman mahdollistavan kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumisen.

Nykyisin voimassa olevaan Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelmaan 2040 (vuodelta 2015) verrattuna muutokset Oriveden alueella ovat verrattain vähäisiä. Keskusta-alueen, asemanseudun ja Oripohjan alueen osalta merkinnät ovat sisällöltään samankaltaisia. Merkintöjen aluerajauksissa on joitakin vähäisiä muutoksia, ja erityisesti asumisen osalta merkintää on alueena yhte-näistetty ja selkeytetty. Asumisen osalta taajaman elinvoimaa tukevan vyöhykkeen merkintään on tehty tarkennuksia ja vähäisiä laajennuksia erityisesti asemanseudulla ja Vehkalahden alueella sekä keskustan ja asemanseudun välillä. Uusia merkintöjä verrattuna aiempaan rakennesuunnitelmaan ovat Kehitettävä seudullinen ekologinen, vapaa-ajan ja virkistykseen verkosto, jossa ekologiset ja virkistykseen laatuikäytävät erotellaan toisistaan – merkintä sekä Orituvan ja Yliskyläntien risteyksen läheisen alueen ympäristön merkinnät tutkittavista teollisuuden ja työpaikkojen alueista.

Kaupunginhallitus on antanut 21.8.2023 § 179 kaupungin lausunnon rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksesta. Lausunnossa on todettu mm. seuraavaa:

”Oriveden kaupunki näkee rakennesuunnitelman luonnoksen onnistuneena ja alueen kehittämisen kannalta hyvänä. Luonnos on Oriveden strategisen yleiskaavan mukainen, ja osaltaan edistää sekä mahdollistaa strategisen yleiskaavan mukaisen kehityksen toteutumista. Kaupunki kiittää

Tampereen kaupunkiseutua onnistuneesta rakennesuunnitelman päivitysprosessista sekä yhteistyöstä.

.....

Kokonaisuutena Oriveden kaupunki näkee rakennesuunnitelman luonnoksen positiivisena sekä kaupungin tavoitteiden mukaisena, eikä katso siihen kohdistuvan muutostarpeita."

Luonnosvaiheen jälkeen rakennesuunnitelmaan tehdyt muutokset ovat kokonaisuutena koko seudun mittakaavassa olleet melko vähäisiä itse seudun rakenteen suhteen, ja koskeneet lähinnä kirjauksien muotoa, karttojen esitystapaa sekä selostuksen perusteluita yms. Oriveden osalta muutokset ovat olleet lähinnä teknisiä tarkennuksia aineistoihin.

Esityslistan liitteinä ovat ote seutuhallituksen pöytäkirjasta 25.10.2023 § 115 sekä Tampereen kaupunkiseudun Rakennesuunnitelma 2040+ ehdotus.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää esittää valtuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan Tampereen kaupunkiseudun Rakennesuunnitelma 2040+ seutuhallituksen ehdotuksen mukaisena.
Päätös	<p>Päätösehdotus hyväksyttiin.</p> <p>Merkittiin, että kaavoituspäällikkö Antti Kivikko oli asiantuntijana paikalla tämän pykälän käsittelyn aikana.</p> <p>Merkittiin, että valtuuston II varapuheenjohtaja Sini Kahilaniemi saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 15:06.</p> <p>-----</p>
Kaupunginvaltuusto 27.11.2023 § 78 392/00.04.01/2023	
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto
Päätösehdotus	Kaupunginvaltuusto hyväksyy liitteenä olevan Tampereen kaupunkiseudun Rakennesuunnitelma 2040+ seutuhallituksen ehdotuksen mukaisena.
Käsittely	<p>Kokoomuksen valtuustoryhmä esitti seuraavat ponsiesitykset:</p> <p>1. ponsi: "Oriveden kaupunginvaltuusto toteaa, että toimintaympäristön kuvauksessa sivulla kuusi ja seitsemän, kohdassa "Kansalaisyhteiskunnan vahvistuminen" olevaa sanaa aktivismi paremmin asiakirjaan sopivat sanat "laillinen aktiivisten kansalaisten toiminta"."</p> <p>2. ponsi: "Oriveden kaupunginvaltuusto toteaa, että sivulla 31 kohdassa "Liikenneyhteydet" toinen kappale ja ensimmäinen virke muotoillaan, että "Joukkoliikenteen kehittäminen helpottaa nopeasti kasvavan kaupunkiseudun liikenneväylien ruuhkautumista ja vapauttaa lisäkapasiteettia tiekuljetuksille etenkin kaupunkien taajama-alueilla."</p> <p>Asiasta käytiin laaja keskustelu ja keskustelun jälkeen kokoomuksen valtuustoryhmä veti molemmat ponsiesityksensä pois.</p>

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin, että kaavoituspäällikkö Antti Kivikko oli asiantuntijana paikalla tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan.

Merkittiin, että varavaltuutettu Irma Koskela saapui kokoukseen kello 13.55 ja varavaltuutettu Anne Lappalainen poistui kokouksesta.

Merkittiin, että valtuutettu Touko Sikala palasi kokoukseen kello 14.00 tämän asian käsittelyn aikana.